

12. april 2022

Sex og samfunns innspill til arbeid med ny folkehelsemelding

Sex og samfunn vil takke for muligheten til å komme med innspill til regjeringens arbeid med ny folkehelsemelding.

Om Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter og vi har i over 50 år jobbet for økt kunnskap, kompetanse og tilgjengelige tjenester innen feltet. Vi driver klinisk og pedagogisk virksomhet, samt faglig utvikling og politisk påvirkningsarbeid. Den kliniske delen av arbeidet vårt inkluderer blant annet Norges største klinikk for seksuell helse.

I 2021 mottok vi over 38 000 henvendelser fordelt på poliklinikken, telefon og vår nasjonale chat-tjeneste. Vårt kliniske arbeid genererer bred kunnskap som videreformidles til øvrige aktører på feltet. Blant annet gjennomfører vi ulike opplæringstiltak som seksualitetsundervisning i skolen, opplæring om prevensjon og seksuelt overførbare infeksjoner ved landets høyskoler og universiteter med utdanningsforløp innenfor helsefag, og vi holder kurs med et bredt utvalg tema tilpasset ulike deltakergrupper.

Gjennom vårt påvirkningsarbeid bidrar vi til å sette dagsorden både politisk og i mediene, lokalt og nasjonalt. Vårt mål er å være en kompetansedriver innenfor feltet seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

Vårt innspill

Overordnet mener Sex og samfunn at seksuell helse må likestilles med fysisk og psykisk helse. For å oppnå dette må vi ta utgangspunkt i at god seksuell folkehelse er avgjørende for god fysisk og psykisk helse, og samtidig trenger vi mer kunnskap om seksuell helse for å ta gode valg.

Alle har en seksualitet og vi er seksuelle hele livet. Helsetilbud knyttet til seksuell og reproduktiv helse må gjøres tilgjengelig for alle uavhengig av alder og bosted. Frihet til å bestemme over egen seksualitet og seksuell helse er viktig for et helsefremmende og positivt syn på eget selvbilde, relasjoner og fysisk og psykisk helse.

Sex og samfunns innspill vil fokusere på følgende:

- Arbeid med seksuell helse må ta utgangspunkt i positiv seksualitet
- Helsetilbud innen seksuell helse må omfatte et livsløpsperspektiv
- Det trengs økt kunnskap og kompetanse om seksuell helse

Arbeid med seksuell helse må ta utgangspunkt i positiv seksualitet

Seksuell helse innebærer mer enn å forebygge infeksjoner og uplanlagte graviditeter og abort. Vår seksuelle helse og vår seksualitet er en ressurs og en positiv del av vårt liv. Allfor mange planer, strategier og generell innsats innen seksuell helse har som formål å forebygge uhelse, mens fokus burde være på å fremme god helse. Dette bør også være fokus i folkehelsemeldingen. Vi vil i tillegg påpeke at måloppnåelse i planer og strategier i for stor grad overlates til sivilt samfunn, mens offentlige myndigheter, for eksempel kommuner, ikke i god nok grad tar sin del av ansvaret for å sikre sin befolkning en god folkehelse bestående av god fysisk, psykisk og seksuell helse.

Helsetilbud innen seksuell helse må omfatte et livsløpsperspektiv

Vi mennesker er seksuelle hele livet, og helsetilbud må også ta høyde for dette. Uavhengig av alder og livssituasjon må seksuell helse være et naturlig tema i møte med helsevesenet, og det er avgjørende at helsepersonellet tar opp seksuell helse med sine pasienter. Dette gjelder særlig fastlegen, som står i en særstilling i norsk helsevesen når det gjelder oppfølging av pasienter over tid. Likevel er det mange som kvier seg fra å snakke om tema innen seksuell helse med fastlegen, og dette vil kunne føre til år, eller i verste fall tiår, hvor seksuell helse og seksualitet ikke snakkes om.

Det trengs økt kunnskap og kompetanse om seksuell helse

Alle mennesker som i sitt arbeid møter mennesker må ha grunnleggende kunnskap og kompetanse om seksuell helse. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, ansatte i barnehage, skole, det generelle helsevesenet, rettsvesenet, politiet, og ved institusjoner som NAV, asylmottak og lignende.

Den grunnleggende kunnskapen og kompetansen skal sørge for at perspektiver ved seksuell helse adresseres, mens videre ivaretagelse må sikres i relevante instanser i helsetjenesten. Videre må disse instansene i helsetjenesten ha inngående kunnskap og kompetanse innenfor seksuell helse, og dette må gis i utdanningsforløpet i større grad enn det gjør i dag.

Ingen komplett folkehelsemelding uten seksuell helse

Avslutningsvis vil Sex og samfunn gjenta at en folkehelsemelding ikke vil være komplett uten å inkludere seksuell helse på lik linje med fysisk og psykisk helse. Ved å utelate seksuell helse vil ikke hele mennesket ivaretas, og vi håper regjeringens arbeid med folkehelsemeldingen tar høyde for dette.

Sex og samfunn

Sex og samfunn har også bidratt i innspillsmøtet i regi av Nasjonalt SRHR-nettverk og støtter innspillet sendt fra nettverket.

Med vennlig hilsen

Tore Holte Follestad

Avdelingsleder kommunikasjon og
politikk

Anneli Rønnes

Fagpolitisk rådgiver